

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23, Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, ponedeljek 17. julija 1939

Cena posameznih
številki din 1'50

Karteli

Po statistiki o moči naših delniških družb, ki je bila nedavno objavljena tudi v našem listu, se vidi močan delež velikih družb v našem gospodarstvu, posebno pa je izrazita razlika v dobičku, ki odpada na posamezne veje. V primeri z industrijskimi in prometnimi ter bančnimi družbami so namreč dosegle celo delniške trgovinske družbe najmanj dobička. V trgovinskih družbah je dividenda dosegla komaj 0,75%.

Treba je ugotoviti, da ta statistika prav nazorno kaže, kakšne so možnosti sedanje trgovine, čeprav je bila nekoč, še nedavno, to najkrepkejša vrsta gospodarskega udejstvovanja in po svojih nalogah za družbeno življenje tudi v kulturnem pogledu najpomembnejša. Bližamo se času, ko bomo morali izgubljati eno trgovino za drugo, zato, ker se posel več ne rentira in ker bi bile vse nove investicije brez izgleda.

O tem vprašanju pišejo beograjske »Trgovske novine« med drugim sledeče: Zanimivo je, da se je hkrati s to statistiko moralo objaviti tudi naraščanje kartelov v državi in sicer se je število kartelov v enem letu dvignilo za 10, kar je pač izredno lepa številka. Ker je bilo doslej znanih in registriranih že 86 kartelov, bomo torej letos lahko prosilavili prvo stotico kartelov, brez upoštevanja notranjih in priključenih ali tajnih kartelov.

Če si ogledamo nizke številke trgovinskega zaslužka in ta razvoj kartelov, ne moremo dvomiti o njih medsebojni vzročni zvezi. Kolikor več kartelov, tem manj možnosti za uspevanje trgovine. (Z drugimi besedami: čim več kartelov — tem manjši je svobodni trg, manjša je prostost za prodajanje in nakup.) Zdi se, kakor da se namerno nastopa in deluje proti trgovcem, da se gazijo njih zasluge za deželo in se pozablja njih neštete zasluge za napredek naroda. Pozabljajo se žrtve tega stanu za domovino. Nič se ne ukrene proti napadalcem na ta doslej najzdravejši stan.

Reči pa moramo tudi to: Karteli nam ne le niso toliko potrebni, da bi jim smeli zato žrtvovati domači trgovski stan; nasprotno — karteli so škodljivi za ljudstvo, za deželo in za državo. Dogovor med karteli, da obdrže višje cene, se da do neke meje razumeti pri velikih narodih, posebno veleindustrijskih. Kot večji sektor gospodarstva ima tam industrija večje pravice in izvozne načrte. Razen tega se s karteli tudi osredotoči kapital, da poveča neodvisnost države. Veliki kapital je potreben, ker se lahko loteva večjih nalog s potrebo velikih investicij. Nastajanje takega velekapitala pa je mogoče naravno le v velikih državah. Za našo državo ni misliti na tako tvorjenje domačega kapitala v — konkurenci s tujim, ki po večkrat presega vse naše sile.

Poskus, da bi se stvarjal pri nas velekapital, bi utegnil imeti pri nas samo to posledico, da preide naše premoženje res v roke manjšega števila ljudi, a domačim ne bi ostalo niti za življenjski minimum. Vendar je pa ta ogroženi del toliko številnejši in predvsem je ta domači del sestavljen iz davkoplačevalcev. Za mlado našo državo je važno tudi to, da sestavljajo to večino mali ljudje, ki dajejo državi življenja, polni volje in poleta in idej, od katerih razvoja

je odvisen tudi razvoj države.

Ne smemo si domišljevati, da bi država, dokler je še tako mlada in nerazvita, mogla iti mimo vpliva tujega velekapitala. Naj se zato nekateri ljudje še tako trudijo za ustvarjanje velekapitala v državi, posledica nam bo samo nauk, da so taki poskusi zaman in da sme biti edini veliki kapital v državi država. Do te skušnje so prišle že tudi mnoge večje države in so samo zato segle po etatizaciji.

Znamenja so zelo razločna. Boljše je, da nam etatizacija ne bi bila potrebna. Znamenja nam kažejo pot: z vsakim novim kartelom se zniža za znatno stopnjo število trgovin in manj je možnosti za obstanek.

Glede kartelov pa ni prizadet samo naš trgovski stan. Če pogledamo še interese širokih ljudskih množic, opazimo mnoge svareče znake. Vsak človek je do neke mere kupec. Noben pritisk večjih cen ga ne more prisiliti, da kupi preko svoje moči in zaslužka. Razlika pa je v tem, da kupi več, če je blago cenejše — in obratno. Tako se z ene strani manjša kroženje denarja in če je manjši odjem, morajo tudi tovarne znižati proizvodnjo. Cdpuščati morajo uslužbenice. Zmanjša se količina obtoka in to spet znižuje proizvodne možnosti, povzroča redukcijo delavstva in uslužbencev.

Kmalu nastanejo legije brezposelnih, ki padejo v breme državi.

Država mora zaradi tega še povečati davke in če obdačenci ne zmorejo plačil, opustijo podjetja. Novo število ljudi se priključi brezposelnim. Gladujoči brezposelni ljudje ne morejo biti odjemalci gospodarstva, ne plačniki davkov in niti ne dobri državljani, vneti za svojo domovino.

Ne dvomimo, da bo tudi pri nas nekoč prodrlo spoznanje, ki nujno sledi iz tega. Morda bomo mi prej spoznali tisto, kar so drugi prepozno opazili, ko niso več mogli nazaj. Gotovo pa imamo doslej to prednost, da se od tujih primerov lahko česa naučimo ter da nam to spoznanje ne pride šele v enem mahu — s kesanjem.

in drugih kmetijskih pridelkov, ki so najvažnejši predvsem za prehrano prebivalstva in za potrebno rezervo v primeru vojne. Vojna povzroči vsaj navadno tudi zmanjšanje kmetijske produkcije. Ze zaradi tega se računa povsod s potrebo, da ostanejo v državi večje žitne rezerve.

Dosedanje skušnje

Pri nas nam je doslej navadno že napačna statistika o posevu zadostovala, da smo izgubljali v tem vso orientacijo, ker nismo poznali ne pravočasno niti ne vsaj približno količin pridelka pšenice in drugih vrst. Po zadnji kmetijski krizi se je to področje pričelo organizirati pod državnim nadzorstvom in vodstvom. Pridobile so se ob dobrih letinah možnosti za reden izvoz pšenice. Lani se je izvozilo celo preveč ali je vsaj zmanjkalo zaloga celo za domači trg in to že v aprilu in maju. Bili smo že pripravljeni, da kupimo tisoč vagonov pšenice iz inozemstva. Posledica je bila draginja moke in precejšna nezadovoljnost. Za Slovenijo je takšen nered lahko katastrofalen, tembolj ker je naša mlinska industrija že padla na minimum.

Razumljivo je, da se taki primeri ne bi smeli po večkrat dogajati in za to tudi ni nikakega opravičila. Kakor smo videli, so se nato vendar še našle zaloge. Drugače pa je letos. Državna intervencija na žitnem trgu zagotavlja neko splošno nadzorstvo in daje jamstvo, da se bo lahko storilo vse potrebno o pravem času, da bodo zagotovljeni tako izvoz kakor tudi domači konsum pšenice in posevna ter potrebna vojna rezerva. A pasivnim pokrajinam naj bi se omogočil nakup po ugodnejši ceni ob pravem trenutku.

Za žito se mora reči, da velja pri njem pomisliti tudi še na možnosti večje domače, to je moderne uporabe presežka in da nam samo forsiranje izvoza tu prav za prav bistveno ne pomaga niti ob dobrih letinah. Pomisliti je treba, da v svetovno dobrih letih za žito kot surovino niti ne moremo doseči ugodnih cen, marveč ga moramo pač izvažati pod trajnim pritiskom konkurence. Pripomnimo naj samo to, da je skrajno negospodarsko izvoziti vso odvisno pšenico v zrnju, ki ima v teh letih že neverjetno nizko ceno in nam nastaja tako še tem večja zguba, ker se plačuje doma žito nad pariteto.

Prvo, kar moramo doseči, je to, da se zboljša žitni izvoz v smeri izvažanja izdelkov. Nekateri izdelki so predvsem dosti shranljivejši, poleg tega, da imajo znatno višjo ceno. To pa velja v prvi vrsti za sadje. Zaslužek prebivalstva od predelave dobiva tudi za nas vedno večji pomen. Da je pa cena pri tem važna, nam dokazuje tudi tendenca žitnih držav k izvažanju moke. V tem smislu se mora skrbeti tudi v našem izvoznem sistemu. Dobiti moramo več za izvožen blago, ne sme zaradi diriganja izvoza domača cena prestopiti plačilne zmoglosti pasivnih krajev, važno je pa tudi, da nam ostane doma dovolj otrobov za krmo, da bi se dvignila živinoreja.

Vprašanje kmetijske
industrije

Sama živinoreja je za naše kraje pač od nekdaj enako važna ko žito. Tudi zanjo velja, kar smo ugotovili že zgoraj: usmeriti jo je treba v smotrni napredek, povečati njeno zmogljivost. Zato ji potreb-

Pred novo trgovinsko
pogodbo z Italijo

Naš izvoz se poveča s prodajo žita

Z Italijo uvedeno klirinško obračunavanje blagovnega prometa iz leta 1937. se je v zadnjih letih obneslo vsaj glede poravnave naših starih terjatev in glede plačil našim lesnim izvoznikom. Promet pa se je leto za leto manjšal, najprej še zaradi sankcij, pozneje pa zaradi premajhnih italijanskih nakupov, kar je gotovo posledica avtarkistične politike. Pred desetimi leti je bila Italija za našo trgovino najvažnejša država, izvozili smo v njo do 28% vsega izvoza, in še leta 1932. je izvoz dosegel 23%. Močno je padel izvoz leta 1935., na 16,68%, nato na 8,13% zaradi sankcij, 9,36% v letu 1937. in 6,43% lani. Letos smo dosegli le neznamen izvoz. V maju je Italija celo ustavila ves izvoz naše živine. Tako se je ob pospešenem italijanskem izvozu k nam posrečilo seveda urediti vse naše stare terjatve in je po novem računu

Italija celo visoko, do 100 milijonov dinarjev aktivna.

Čeprav je pa Italija letos na boljšem, ker nam je dobavila mnogo tekstilnih surovin in polsurovin, ki jih nismo več dobili iz CSR, je vendar ta trgovina tudi zanjo nezadovoljiva. Sama mora namreč plačati surovine v devizah, da jih oddaja nam z malim dobičkom na kliring. Zlasti je njen interes, da dobi vsaj to blago takoj plačano in že zato bi se moral z vso močjo pospeševati jugoslovanski izvoz.

Za Italijo pa tudi celotni razvoj trgovine z našo državo ni ugoden. Tudi njen izvoz k nam se je razvijal navzdol in je znašal leta 1933. še 16%, nato 10, v dobi sankcij 2,49, leta 1937. spet 8,21 in lani 8,94%. Letošnji obrat na korist italijanskega izvoza je le navidezno ugoden zanjo, dokler se ne dvigne in ne uredi naš izvoz. Da

je to nujno potrebno, se vidi iz naraščajočega pomanjkanja blaga v Italiji, predvsem žita in lesa, še najbolj pa v tem, da je Italija padla daleč pod Nemčijo v vsej naši zunanji trgovini, o čemer smo pred kratkim že poročali. To je znak, da se bo morala precej potruditi, če hoče obdržati na našem tržišču ugledno in odločujoče mesto. Da je v italijanskih krogih za to odločna volja in uvidevnost, so pokazali zadnji tedni, ko je italijanska vlada predložila naši vladi nova trgovinska dopolnilna pogajanja, ki naj bi se pričela že ta mesec v Rimu in se že letos tudi uporabila. Prva poročila so naglašala, da se želi samo povečanje našega uvoza iz Jugoslavije na dvakratno množino iz prvega polletja, t. j. po vrednosti na 120 milijonov lir. Upoštevala pa se bo razen večje nabave našega lesa predvsem tudi nabava žita in rude.

Vprašanje o izvozu našega
žitnega presežka

Potreben nam je čedalje bolj gospodarski načrt

Vprašanje preskrbe držav za primer vojne je postalo važno poglavje gospodarstva, s čimer je hkrati gospodarstvo dobilo izreden pomen za vsako državo. Ni dvoma, da bodo bodoče vojne vse totalitarne, to je, da se bodo vodile z vsemi sredstvi, v vseh sferah in z vsem prebivalstvom, in še več, jasno je, da se bodo vodile totalitarno že vse priprave, tudi v pripravi se že upoštevajo vsi nešteti vojni momenti. Zato pa je vprašanje gospodarske vojne zmogljivosti danes v ospredju napetih političnih vprašanj.

Mednarodna politična napetost je že v kratki dobi enega leta poglavalna vse gospodarstvo v vojnogospodarsko pripravljenost, ki se hiti spopolnjevati. Vojna živcev učinkuje na gospodarstvo odločno v tej smeri, ki ima za smoter gospodarsko varnost. Tako se mora tudi naša država, ki vztraja na popolni nevtralnosti, kljub temu, da nas napetost še ni prizadela z neposredno nevarnostjo, vendar že ob letošnji žetvi oskrbeti z dovoljnimi žitnimi rezervami mimo navadnih zalog za letno potrošnjo.

Ta skrb je vodila gospodarske

činitelje tudi pri obravnavi načrta, kako naj bi se splošno naše gospodarstvo najpraktičneje prilagodilo sedanjemu času in razmeram. Pri tej obravnavi je bila vidna predvsem težnja za boljše izrabo domačih surovin in v tej smeri težnja za industrializacijo države. Ker je neposredna predelava surovin in prehod od izvoza surovin k izvozu polizdelkov in izdelkov glavno pravilo vsakega pametnega gospodarstva, se je ta težnja morala splošno priznati kot upravičena. Žal se naša industrija še ni dovolj razvila. Zlasti je njen razvoj zelo neenakomeren po stopnji ustanavljanja in opuščanja podjetij kakor tudi po strokah ali vrstah in predmetih, katere bi sami lahko izdelovali in po tistih, ki so nam najbolj in najnujnejše potrebni.

Možnosti industrializacije

Kot ena najvažnejših se omenja z vso pravico rudarska in topilniška industrija ter njena dopolnila, kovinska industrija. Ne da bi hoteli tu nadrobneje razpravljati, opozarjamo samo na veliko število predlogov na tem področju iz preteklega leta in na načrt za racio-

nalnejšo organizacijo naših državnih nabav. Ker takega načrta ni bilo, je upadla kovinska industrija v Sloveniji, danes pa vidimo, da se to ne bi nikakor smelo zgoditi, če naj se res pozitivno reši vprašanje industrializacije naše države. S tega vidika je treba presojati tudi zahteve zasebne industrije za ureditev sodelovanja privilegirane gospodarstva z neprivilegiranim.

Podobno se danes že postavlja tudi vprašanje tekstilne industrije, za katero se nekaj časa ni zanimala država in čeprav je bilo to vprašanje zelo važno za modernizacijo kmetijstva v velikih delih države. Neurejenost tega področja se je prav tako maščevala na Sloveniji, kjer vidimo veliko neenotnost v razvoju te industrije in v zadnjem času selitev industrij ali pa opuščanje posameznih obratov, medtem ko se v istem času naglo ustanavljajo tovarne iste vrste na drugih točkah države.

Posebno poglavje v tem smiselnem urejanju gospodarstva pa bo nedvomno čedalje bolj vidno vprašanje uporabe domačega žita

na krma ne sme zmanjkati, zlasti ne v vojni, in tudi ne sme biti predraga. Hkrati pa je seveda treba misliti na večji izvoz mesnih izdelkov namesto surovine. Z vsem tem v zvezi je treba zastaviti vprašanje organizacije našega izvoza že takoj ob začetku izvozne sezone na dano objektivno podstavo in prav v tem smislu bi bilo vsako prenašanje izvažanje surovin velika napaka. Sliši se, da so že sklenjene prodaje velikih množin naše pšenice. Želeli pa bi bilo, da se pri tem upošteva vse zgoraj navedeno in da bi se zlasti že ob sedanjih nizkih cenah ne forsiral izvoz, dokler niti ne vemo, koliko smo pridelali.

Kakšen bo izvoz pšenice

Zanesljivih podatkov o letini še ni. Nekod tudi žetev še ni pri kraju. Kriterij, kako se je določila intervencijska cena, tudi ni razvoden. Nekateri listi mislijo, da visoka cena ni upravičena, ker bo pridelek obilen in bo za izvoz ostal znaten presežek. Znane pa tudi niso prave zaloge stare pšenice. Trdi se, da je pri mlinih ostalo še 15 do 20 tisoč vagonov, ki jih Prizad seveda ne bo prevzel.

Zaradi visoke cene je dobil Prizad takoj mnogo ponudb in je moral kupiti prve dni julija tisoč vagonov pšenice. Težko bi mogel čakati na boljši izvoz, če bo krepka ponudba še trajala. Vskladiščimo lahko ob sedanjih pogojih samo 5 tisoč vagonov in zunanji trg je z blagom zabasan, da smemo v bližnji bodočnosti računati samo s preferenčno pogodbo za 20.000 vagonov. Za to množino nam je priznana prednostna cena 52 din nad zunanjo pariteto, ki znaša 61 dinarjev, torej skupno bi dosegli ceno 113 dinarjev za stot. Naša intervencijska cena je 165. Prizad bo torej z dveh vidikov moral forsirati izvoz: ker ima dosti blaga, ki ga nima kam shraniti, in ker je treba loviti kar najboljšo ceno. Tudi iz tega vidimo, kako nujno bi potrebovali moderne sprave za žito.

Zveza kmetijskih zbornic

Sklep, da se ustanovi zveza kmetijskih zbornic, ki naj bi spajala vse pokrajinske zbornice za kmetijstvo in se tako pridobile možnosti za izdelavo smotrnega delovnega načrta, se v javnosti simpatično ocenja. Niso pa zbornice še vse organizirane in se zato skupno vodstvo še ne more izvesti. Drugi zadržek je pa tudi to, da takoj na začetku svojega dela te zbornice še nimajo potrebnihkušenj za širše delo. Vsekakor se bodo morale agilnejše kmetijske zbornice še nekaj časa same orientirati in bi bilo priporočljivo, da se v tem času potrudijo za domači program, da bi se dosegla vsaj večja donosnost glavnih pridelkov in izvoza.

Občni zbori

Keramična industrija d. d. Zagreb najavlja svoj XVII. redni občni zbor za 26. julija ob 12.30 v Zagrebu, Draškovičeva 25.

66. občni zbor delničarjev Stavbne družbe d. d. v Ljubljani bo dne 31. julija ob 11. uri v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo.

Sadna letina v Jugoslaviji

bo letos izredno obilna, tako, da že skrbi kmete, državne kroge in trgovce, kam s tolikim pridelkom. »Politika« zaključuje članek o teh skrbih s sledečimi besedami, ko je zahtevala, da se uredi kar najbolje izvoz: Nedvomno bo letos posušenega dosti več sadja kot druga leta in neprimerno več ko bomo mogli prodati v inozemstvo. Izdelalo se bo najbrže tudi dosti več pekmeza. Da bi se mogli vsi ti izdelki prodati, je treba mogočne propagande za večjo domačo porabo sadja in njega izdelkov. Nobena hiša ne sme ostati brez suhega sadja in pekmeza. Kupiti mora tudi vojska. To je vse, kar bi se dalo letos ukreniti.

Kam s sadjem?

Važnost predelavanja in konserviranja sadja

Malokatera država ima skoraj v celoti vse tako ugodne pogoje za uspešno sadjarstvo kakor Jugoslavija. V Sloveniji bi sadjarstvo tudi gospodarsko lahko bilo še mnogo pomembnejše, kakor je. V mnogih krajih je nega sadnega drevja vendar še jako pomanjkljiva, kakor da od sadja ne bi moglo biti dohodka. Največ se računa na izkupiček za sveže sadje, ki pa zaradi nezadostne nege drevja kakovostno ni posebno sposobno za izvoz. Nacionalni trg, ki za to ni vzgojen, konsumira malo in tako preostajajo velike količine sadja, ki se otmejo pokvare največ s predelavo na alkohol, t. j. kuha se žganje, deloma se pripravlja v nevinorodnih krajih tudi sadni mošt oziroma vino za dom. Torej baš v alkohol, ki ga imamo že iz vinogradništva itak preveč. Naš človek je v tem oziru res še neoprostljivo primitiven, ali pa recimo, da je duhovno in pridobitno komoden. Ali se iz sadja, v kolikor se ne konsumira v svojem stanju — ne da napraviti nič drugega in donosnejšega, kakor prevesti vse v alkohol? Kakor da res ne bi bilo drugih možnosti konserviranja. Naš človek se menda še ni zavedel tega, da za ohranitev sadja pred pokvarjenjem ni nikakor potrebno, da iz njega delamo samo pijačo; ne gre mu do zavesti, da ga lahko prevedemo v razne druge oblike, v katerih služi kot hranivo. In to je tisto, kar se pri nas stanovitno pozablja. Sadju večina producentov nikakor še neka ni voljna priznati vloge hraniva, dasi je ta okolnost velikega pomena ne samo za gospodarstvo, temveč tudi za narodno zdravje. Sadje je lahko — in tudi pri nas bi moralo biti — zelo znaten činitelj v ljudski prehrani.

Najvažnejši izdelki

Drugod po svetu so pekmez, marmelada, sušeno sadje, sadni soki, kompoti itd. sleherni dan na mizi siromaka in bogataša. V naprednejših državah nihče ne je suhega (nenamazanega) kruha, nego je ta obložen ali z maslom ali z marmelado. Koliko krajev je pri nas, kjer se sadje neodpušljivo neracionalno uporablja ali prav za prav zapravlja ter ga mnogo propada in segnije, medtem ko ljudje po deželi nimajo v redu hrane. Kako žalostno se slišijo glasovi, da marsikje odhajajo otroci brez zajtrka v šolo, celo brez kruha, v torbi pa nosijo s seboj kot okrepčilo za južno — žganje! Otroci imajo sadje samo dokler je sveže, da pa bi se predelalo tako, da se reši za prehrano, to večini ne prihaja na um.

S predelavo sadja bodisi doma ali v tvornici si vsak narod sam sebi daje dela in zaslužka. S predelavo požlahtnjeni pridelek je več vreden v vsakem oziru, pa naj gledamo s strani prehrane, gospodarsko pridobitne ali z zdravstvene strani.

Predelano sadje je kot hranivo tudi trgovinsko blago in temu dejstvu bi morale posvečati več pažnje ne samo kmetijske in trgovinske, nego tudi zdravstvene oblasti, pa tudi razna društva in pokreti bi lahko mnogo storili za popularizacijo sadja kot hraniva (protialkoholno gibanje, kolo jugoslovanskih sestra, gospodinjske šole itd.).

Sadna industrija

Če pogledamo v Švico, ki prav gotovo nima za sadjarstvo ugodnejših pogojev kot mi, vidimo, da ima sadja v izobilju. Toda to sadje se res razumno ukoristi in se vse, kolikor ne služi konsumu v svojem stanju, pač predela v prej navedena hraniva, ki tvorijo prav znaten trgovinski artikel.

Seveda sadjarji na vse omenjene načine konservirajo sadje tudi za dom in tudi kmetska družina ima marmelado in podobno hrano vsak dan na mizi. Zato pa so ljudje zdravi in močni. Tam je trgovina z marmelado in sadnimi sokovi zelo razvita in iz nje izvira znaten del narodnega dohodka. Z napravo sadnih sokov (mrzlo, t. j. s filtrirnim postopkom) se n. pr. v Nemčiji bavijo vinski trgovci. To jim je toliko lažje, ker imajo vse, kar je potrebno, že itak v svojih kletih, treba samo še nakupiti sadja in steklenice. Pri nas se trgovinsko bavi s tem samo tvrdka Guzelj v Mariboru. Trgovci s kolonialnim blagom imajo drugod v teh stvarih znaten promet.

Poraba v turizmu

Naša banovina je turistična dežela in tudi pri nas naj bi bila kulturnemu turistu dana možnost, da k zajtrku ne samo v letoviških hotelih, nego prav povsod dobi masla in marmelade, oziroma bi se turistom taki zajtrki kar servirali, kakor se to dela v Švici. Saj plačajo. S tem bi bil tudi narodnogospodarsko storjen korak naprej, turisti bi bili tisti, ki bi vendarle konsumirali znaten del naše preobilice blaga, prav dober objekt za vnovčevanje predelanega sadja bi bili baš oni in tega ne bi občutili kot neko vsiljevanje, nego baš nasprotno, bili bi zadovoljni, saj so tako navajeni z doma in to spada k udobnosti ali vsaj zadovoljivosti vsakega potovanja. In vendar, kako neodpušljivo zanemarjamo baš to vnovčevalno možnost. Pri nas, v deželi vsakovrstnega sadja, je danes pač še videti nekoliko predrzno, če bi se tudi v vaški gostilni zahtevala marmelada in maslo.

Nepotrebni uvoz

Se nekaj prav žalostnega je treba omeniti. Odkar obstoji naša država, se k nam uvažala kalifornijsko (največ pa menda britsko-kolumbijsko) sušeno sadje, ki se lepo pakovano prodaja po 40 do 44 din kilogram. Mi se v sadju dušimo, silne količine ga propada, ker ni dovolj izvoza, silne količine pa se pokuhajo v žganje. Ali ni sramota, da agrarno in tudi sadjarsko izvozna država mora boljše, finejše pripravljeno

konservirano sadje uvažati iz daljne Kanade? Ali naše sadjarstvo ni v stanju nuditi, čeprav enako drago, pa enako dobro blago ter pri tem imenitno zaslužiti, profitirati vse dolge prevozne, carinske in razne posredniške stroške? Ali se bojimo, da bi potem bilo premalo žganja, katerega se v škodo zdravja mnogo mnogo preveč popije po kmetskih domovih in kar ne prinaša v hišo denarja, pač pa prepri ter po boje, a v evgeničnem oziru nudi vso možnost, da si vzgajamo bebec...

Tudi pri nas se mora sadje v predelanem stanju udomačiti kot hranivo v najširših plasteh naroda. V zvezi s tem se mora razviti tudi tozadevna industrija. Ta se bo mogla uspešno razvijati, če se zniža pretirano visoka cena sladkorja in se ukine sladkorni kartel. Imamo sicer že nekaj take industrije (Kupin, Stefanović, Guzelj i. dr.), toda ti s svojimi izdelki ne morejo prodreti v najširše sloje, ker so zaradi predražega sladkorja dosegli samo boljše situiranim. V tem pogledu ozkosrčno fiskalno stališče prav gotovo ni na mestu in je sploh zgrešeno, saj bi se ob manjši trošarini konsum sladkorja najbrže silovito povečal in bi fiskalni uspeh lahko bil ugodnejši, kakor je danes.

Kar se Slovenije tiče, je letos pričakovati prav obilne sadne letine, in kakor smo zvedeli, se oblastva trudi, da bi se sadna letina čim razumneje ukoristila baš s tem, da ne bi šlo skoraj vse v žganje, nego da se ustvarjajo raznovrstna hraniva ne samo za dom, nego tudi za trgovinski promet. Zlasti se forsira izdelava marmelade, sadnih sokov in gradnja modernih brezdimnih sušilnic. Ta akcija se bo podprla s primernimi podporami. Čas bi že bil, da bi mesto dosedanjih primitivnih sadnih krljev naš trg dobil tudi kaj boljšega, zlahtnejšega, da bi se mogel emancipirati od prekomorskega uvoza. V glavnem pa moramo doživeti, da iz sadja, ki ga ni mogoče svežega porabiti, vendar še enkrat dobimo namesto alkohola pač več zdrave ljudske hrane. Pri nas je ta želja toliko upravičenejša in nujnejša, ker je naša banovina prehranjevalno pasivna pokrajina.

Pojasnilo o narodno-obrambnem prispevku

Zaradi ponovnih vprašanj o plačevanju tega prispevka je izšlo 6. julija sledeče pojasnilo z dne 1. julija:

Ker je oprostitev oseb z devetimi in več otroki glede neposrednih davkov le začasna, ne velja za ta prispevek.

Tujim državljanom se predpiše posebni prispevek, če se v naši državi obdačijo po tistih davčnih vrstah, ki spadajo tudi v osnovo za odmero tega prispevka.

Od pridobitni zavezanih oseb, ki se ne vodijo v glavni davčni knjigi, a so za letos že plačale pridobitno, se — v smislu t. 3. § 19. fin. zakona — za to leto ne pobira posebni prispevek. Na pridobitno, plačano po 1. juliju 1939, pa se mora pobirati.

Za uslužbence je pri odštevu za ta prispevek upoštevati kot osnovo uslužbenski davek, 10% izredni prispevek in ev. davek na samsce. Isto velja pri odplačevanju uslužbenskega davka z znamkicami.

Do konca junija t. l. izplačanim rentam se ne odmerja posebni prispevek, pobira se pa za vse poznejše.

Od dividend se pobere ta prispevek tudi v primerih, če so se določile ali izplačale po 30. juniju, ne glede za katero leto.

Kazni iz čl. 137. zak. o neposrednih davkih spadajo v osnovo. Prijave in potrdila o številu maloletnih otrok plačajo takso, ker gredo v korist stranke.

Uvoz surovin v Nemčijo

Nemčija se močno oborožuje in temu primerno je narasel njen uvoz železne rude in premoga. Uvoz surovega železa in odpadkov je bil leta 1938. štirikrat večji kakor leta 1936. in uvoz raznih vrst premoga je narasel od 1932. do 1938. za 75—300%. Zanimivo je, da dobiva Nemčija te surovine v veliki meri (45%) iz držav, od katerih je pričakovati, da bodo v primeru vojne njeni nasprotniki. Izvoz surovega železa in odpadkov iz Vel. Britanije v Nemčijo je narasel v letih 1936./38. za več ko milijon ton. Izvoz premoga je narasel od 288.833 ton v januarju 1938. na 350.697 ton v januarju tega leta in izvoz koksja je narasel v istem času od 8.234 ton na 12.972 ton.

Politične vesti

Nj. Vis. knez namestnik Pavle in knežinja Olga sta včeraj odpotovala v London.

Roosevelt je poslal senatu poseben poziv za sprejem predloga k nevtralnostnemu zakonu, ker so spremembe dosedanjega zakona v interesu miru, nevtralnosti in varnosti Zedinjenih držav.

Roosevelt je zahteval, da se nadaljujejo seje obeh kongresnih zbornic ne glede na zavlačenje razprave o novem predlogu nevtralnostnega zakona v senatu, ker se to vprašanje mora rešiti. Zunanji minister Hull je označil načrt ameriške nevtralnosti s šestimi točkami, ki obsega kot zadnjo točko nadzor vsega izvoza municije in uvedbo dajanja dovolitev za vsak izvoz ali uvoz orožja.

Ameriški zunanji minister Hull je dodal Rooseveltovi poslanici izjavo, da bi prepoved izvoza orožja koristila napadnim državam in bi zato ne pomenila nevtralnosti.

Pri velikih angleških vojaških vajah bo sodelovalo 150 vojnih ladij z 80 tisoč možmi, na kopnem po 150 tisoč mož redne in črne vojske, v zraku pa 150 tisoč, da bo udeleženi dejansko nad en milijon ljudi. Redne vojske bo imela Anglija v avgustu pod zastavo nad pol milijona mož, da bo pripravljena proti vsakemu presečenju.

Japonski zunanji minister je povabil angl. poslanika Craigiea, da se lahko prično pogajanja zaradi koncesij, če je angleška delegacija že pripravljena sprejeti predlagano podstavo.

Dve bombi sta eksplodirali v angleškem konzulatu v petek v Cingtau, kjer je naraslo tudi protianglesko gibanje. Eksplozija je naredila mnogo škode, ni pa bilo žrtvev.

V tokijskem gledališču Dibia je bila velika protiangleska manifestacija, ki se je udeležilo nad 50 tisoč ljudi; nato je množica vdrla proti angleškemu poslanstvu in je policiji komaj uspelo preprečiti napad.

Protiangleski odbor v Kajfengu je poslal Angležem ultimatum, da morajo v štirih dneh zapustiti mesto.

Prvi razgovori v Tokiu zaradi spora z Anglijo so se pričeli med zun. ministrom Arito in poslanikom Craigijem v petek. Nato je bila seja japonske vlade.

»Economist« zahteva, da se angleška vlada čimprej spopolni v nekako narodno koncentracijsko vlado.

Obletnico porušenja Bastije so proslavili v Parizu izredno svečano in kot praznik narodne enotnosti. Sodelovali so vsi sloji, kot gostje pa angleški predstavniki vojske. Prisostvovala so velkanske množice. Z letalom je dospel iz Anglije tudi lord Churchill, iz kolonij pa domačinski vladarji. Parade se je udeležilo 30.000 mož vseh vrst orožja.

Predsednik Lebrun je izdal posebno poslanico na francoski narod o priliki narodnega praznika in proslave 150letnice revolucije.

Tudi v Čunkingu je bila slovesna proslava francoskega narodnega praznika, na kateri je govoril predsednik kitajsko-francoske lige.

V prestolnicah velesil se čuti, da je vojna napetost začasno popustila, ker se je spoznalo, da Nemčija ne misli začeti spopade v Gdansku in je le preskušala nasprotnike.

Angleški prosvetni minister lord Delloware je v svojem govoru naglašal, da je napadalnost v primeru Gdanska v zanimivem razmerju z nekim Hitlerjevim govorom. Gdansk je ključ poljske neodvisnosti.

Francija je priznala Slovaško tudi de facto, bo pa ostal v Bratislavi samo konzulat.

Skupina bolgarskih časnikarjev je odpotovala z velikim italijanskim letalom v soboto v Rim.

General Franco je na banketu proslavil Italijo, ker je pomagala premagati komunizem in je naglasil, da španija zna ločiti prave prijatelje od nepravih.

Grof Ciano je napil šefu španije in poudaril triletno skupne boje. Ideali treh zedinjenih narodov so jamstvo za red in mir.

Portugalski dnevnik »Diário« poroča, da je general Franco izjavil v nekem intervjuju glede stališča španije v bodoči vojni svojo odločno nevtralnost. Ne vidi pa neizogibnosti vojne.

Italijanski listi poročajo, da je imel egiptski minister Jahia paša nalogo pripraviti Balkan za sklenitev balkansko-levantnega pakta.

V Ankaro je včeraj dospela francoska vojaška delegacija za spopolnitev dosedanjega obrambnega sporazuma. Malo pred njo je opravila svojo nalogo angleška mislija.

Pariški angleški poslanik Phipps bo jeseni odstopil. Nadomestil ga sedanjí poslanik v Beogradu Campbell, ki si je pridobil velik ugled.

Denarstvo

Dinarji izvoznikov

Devizni odbor je potrdil sklep izvoznega pododbora o novi razdelitvi izvoznih deviz. Nagrada (premija) se bo priznavala za izvoz svežega sadja, zelenjave, zaklane perutnine, gnjati, jajc, vina, mesnih in drugih konzerv ter sadja in sadnega mesa. Izvoznik bo smel prodati iz neklirinske države prejetе devize po sledečem ključu: 25% Narodni banki po posebnem tečaju, 42% po borznem tečaju ali po 258 din za funt in 33% za interne dinarje. To premiranje pa ne velja za blago, ki se izvozi v Francijo in Švico, prav tako ne za gnjat izvožen v Anglijo. Interni dinarji se lahko uporabijo za terjatve iz katere koli devizne države. Odločba o tem bo veljala že od 1. julija.

Oddaja vrednot v protektoratu

Praška protektoratska vlada je izdala odredbo, da se morajo vse tuje devize, zlati predmeti, nakit iz dragih kovin in inozemski vrednostni papirji — last zasebnikov ali društev in družb še do konca tega meseca izročiti Narodni banki. Nihče ne bo kaznovan, čeprav se prvič ne odzval tem pozivu. Videti pa je, da bo uspeh te odredbe zelo majhen, ker Čehi nimajo takih zalog, posebno ne deviz, ki so bile že prej strogo nadzorovane. Ob tej priliki se v tisku ugotavlja tudi bilanca češkega državnega zlata. V lanskem septembru je znašal državni zlati zaklad 3.345 milijonov Kč in je bil že prej večinoma v inozemstvu ter ostal nedotaknjen — razen 350 milijonov frankov, ki so bili izročeni Nemčiji že v februarju za Sudete. Nedavno pa je Nemčija dvignila 6 milijonov funtov v Londonu preko Bazelske banke za mednarodna plačila.

Viceguverner Nar. banke dr. Ivo Belin je v Zagrebu na sestanku z zastopniki denarnih zavodov sprejemal predloge glede ureditve deviznega prometa in kot predsednik deviznega odbora poročal o smernicah bodoče devizne politike.

Pogajanja s francoskimi imetniki naših državnih posojil se prično najbrže jeseni v Parizu, ker preteče letos sedanji sporazum iz l. 1937.

Popis rezerv pri zavarovalnicah se bo moral končati do 10. avgusta, ko stopi v veljavo državna kontrola matematičnih rezerv pri tej stroki.

Pravilnik o poslovnih rezervah človekoljubnih ustanov pri raznih društvih iz lanskega leta bo v kratkem spremenjen in ublažen. Pokojniški skladi nameščencev pri delniških družbah se bodo izločili iz tega pravilnika ter uredili po določbah trgovinskega zakona.

Tečaj nemških ladjedelnih akcij so se znižali zadnje leto na polovico, ker ni uspel dumping nemške potniške brzovalne službe z Ameriko. Dumping se bo razširil še na francoske proge. Predsednik nadzornega odbora družbe Norddeutscher Lloyd, Lindemann, je priznal, da je trgovinska mornarica zelo nazadovala in bo zato morala opustiti tekmovanje na mednarodnih progah.

Poljski bo dala Anglija 5 milijonov funtov, Francija pa 3 in pol milijona funtov posojila za izredne vojaške izdatke, razen tega pa Anglija še 8 milijonov funtov za nabavo vojnega materiala iz angleških tovarn.

Za predsednika madžarske državne banke je bil namesto dosedanjega predsednika bivšega fin. ministra Teleskyja izvoljen bivši notranji minister Valko.

Za izvozne garancije in kredite je dovolila angleška spodnja zbornica zvišanje na 60 milijonov funtov.

Ameriški poslanik v Londonu Kennedy pripravljati svoj odhod in se ne želi več vrniti v Anglijo, ker je postal družbenik banke Morgan.

Poljska kmetijska banka je za podpiranje izvoza dala leta 1936. 22 milijonov zlotov, 1937. že 58 in lani 99 milijonov zlotov kredita.

Zlati rudnik Aleksandra Velikega pri Kavali bo začela znova izkoriščati neka grška delniška družba, ki bo morala zavarovati tudi arheološka raziskovanja v zgodovinskih rovih tega rudnika.

Spopolnimo trgovinske zveze z inozemstvom

Možnost za naš izvoz v baltske dežele

Že pri pregledih o stanju lesne trgovine smo morali večkrat omeniti, da z nekaterimi važnimi državami sploh še nimamo rednih trgovinskih stikov in trgovinske pogodbe, oziroma da stare pogodbe več ne ustrezajo sedanjim pogojem. Med države, s katerimi sploh še nismo uredili prometa, spadajo tudi Finska in ostale države na severu Evrope, poleg Rusije seveda, ki ima z Evropo izredno pomemben promet. Toda čeprav so baltske države majhne, je njihova trgovina od nekdanj zelo živahna in znatna. Trgovinska zbornica v Zagrebu je priredila o tem vprašanju važno predavanje, ki je bilo zelo dobro obiskano, kar dokazuje, kako veliko je bilo splošno zanimanje.

Predaval je g. Vlado Kučera, ki je živel nekaj let v severnih državah in jih dobro pozna. Seznanil je poslušalce tudi s potrebnimi splošnimi podatki, zlasti o obsegu in o življenju važnejših mest. Po njegovem poročilu posnemamo tudi glavne misli tega članka.

Litva z glavnim mestom Kovnom — Kaunas — ima 2,53 milijona prebivalcev na ozemlju 55.658 kvadratnih kilometrov in po narodnosti 80% Litvanov, ostanek so Židje, Nemci, Poljaki, Švedi, Rusi. Vera je rimskokatoliška. Glavno mesto Kaunas (namreč začasno, ker Litva še zahteva nazaj Vilno od Poljske) ima 110.000 prebivalcev.

Gospodarsko oz. za trgovino mnogo važnejša je Riga s 380 tisoči duš, ki je glavno mesto Letonske ali Latvije. Država ima sicer 65.791 km² površine, prebivalcev pa samo dva milijona: 78% Letoncev, manjšine pa tvorijo močnejše Švedi, manj pa je Poljakov. Latišev je pa mnogo tudi v Rusiji, kjer so precej vplivni. Znana je reka Dvina, ki postaja čedalje važnejša.

Najsevernejša mala država ob Baltiku je Estonska z dvema velikima otokoma, v celoti meri samo 48 tisoč km² in ima 1,2 milijona prebivalcev. 88% je Estoncev. Prestolnica je Talin (140 tisoč preb.), slavnejše pa je mesto Dorpat s staro univerzo iz časov Gustava Adolfa. Vse našete tri države skupaj imajo torej 171 tisoč km² s 5 in pol milijona prebivalci. K njim pa lahko prištejemo še severnejšo Finsko s 382.000 redko naseljenimi kv. km zemlje in zato le 3,8 milijoni duš.

Obsežnost tržišča

Vse to ozemlje je nam zelo malo znano in kot tržišče še popolnoma tuje. Če pa le malo pregledamo podatke o njegovem gospodarstvu, takoj opazimo možnosti, da postanejo te dežele za nas nekoč zelo važne. Znano je tudi, da je pok. Stefan Radič skrbel za redne trgovinske pogodbe s temi državami. Tudi te dežele, kakor skandinavske, se baviyo najbolj s kmetijstvom, gozdarstvom in ribarstvom. Kakšen je bil naš začetniški promet v tem prostoru, za to kaže uspeh, da smo bili s Švedsko in Dansko l. 1937. aktivni za 200 milijonov din v svobodnem prometu.

Po uradnih podatkih iz teh držav je pa obseg zunanje trgovine v teh državah na osebo dosti večji ko pri nas; in sicer na Finskem za 7krat, na Estonskem 3 in pol krat, Letonskem trikrat, v Litvi dvakrat večji ko v Jugoslaviji. Prebivalec je torej proizvajalno dosti močnejši od našega in zato tudi več izvažajo oziroma uvažajo.

Na Bledu so naprodaj lepe stavbne parcele z razgledom na jezero in lepe vile. Pojasnila daje Kmetiska posojilnica v Ljubljani.

Na Finsko izvažamo mi doslej češplje, pekmez, suho in sveže sadje, sadne konzerve, lešnike, grah, fižol, moko, koruzo, sardine, tobak, zdravilne rastline. Toda uspeh je neznan, ker nismo kljub prostemu sistemu dosegli lani več ko 1,5 milijona dinarjev vrednosti izvoza.

Vzroki za ta neuspeh so predvsem izredno urejene cene teh dežel. Tu živi prebivalstvo z najmanjšim številom analfabetov in

z visokim življenjskim standardom, ima najlepše urejene hiše s telefonom, kopalnico ter tudi dobro živi. Vse potreščine pa dobi po tako nizkih cenah, da so dosti nižje ko naše (žveplenke 35 par, sladkor 6 din kg). V tako urejene dežele je mogoč oziroma se splača samo redni izvoz brez tujih posredovalcev. Če se namreč zveze ustali, se njihov donos pokaže dosti boljši kot iz začasnih konjunkturalnih stikov v klirinških državah.

Črna borza

Zadnje čase se ponavljajo govori o razširjenosti črne borze, ki jo vodijo sumljivi ljudje raznih slojev. Vprašati pa se mora, kako nastanejo črne borze. Če se ne more v banki zamenjati tuji denar ali ček po ceni, ki bi ustrezala cenam na svetovnem trgu, in kadar ne morete kupiti tujega denarja ali čeka, tedaj prično lastniki tujih deviz, čekov in bankovcev skrivati te vrednote, ker se jim zdi, da jim banke zanje premalo plačajo. Zato so tisti, ki te vrednote potrebujejo, pripravljeni plačati zanje ne samo več ko v banki, ampak celo več ko veljajo zunaj. Ko nastane takšno razpoloženje pri prodajalcih in kupcih, je že s tem nastala »črna borza«. Tvorijo jo posredniki, ki ženejo cene kvišku.

V praksi se je pokazalo, da ne pomagajo proti tem borzom nobeni ukrepi in predpisi, ker je želja po zaslužku in dobičku samodejavna sila, ki je večja ko strah pred kaznijo. Vendar se veljavni predpisi morajo spoštovati in ni izgovora. Drugo vprašanje pa je, kako daleč gredo lahko predpisi, da še učinkujejo in pri deviznih se vidi, da jim dajejo moč le zdrave in normalne finančne ter gospodarske razmere. Umetno podaljševanje nenaravnega stanja ne more imeti več ko prehodni vpliv.

Donkijhotstvo bi bilo zagovarjanje popolne svobode v trgovini deviz v tem času. Ena sama država tega ne more začeti, dokler je drugod stroga omejitev. Vendar pa morajo devizni predpisi ustrezati dejanskim razmeram in upo-

števati je treba zahteve in možnosti gospodarstva. Če se dovoli za desetdnevno potovanje v tujino samo 2000 din, je to nerealno, ker se ne more nikjer živeti z 200 din na dan kot tujec in potnik. Naravna posledica tega je, da se ljudje izmuznejo po možnosti takemu predpisu. Še huje je, če si mora kakšna tovarna nujno nekaj nabaviti iz neklirinške države. Sila kola lomi.

Ko se hoče preprečiti delo črne borze, se navadno uvajajo neučinkoviti ukrepi. Javljajo se tudi najbolj nemogoči predlogi. Tako n. pr. predlaga neki strokovnjak, naj bi se odpirala pisma in se tako ugotovil dotok deviz itd. (kar smo tudi v našem listu št. 77. ponatisnili. — Op. ur.). Ne razpravljamo o nevarnosti zlorabljanja takega reakcionarnega ukrepa. Pisemske tajnosti ne bi bilo več. Nihče pa ne bi več tako pošiljal deviz. Ali ni vendar bolje, da doteka devize k nam, pa čeprav bi se prodajale na črni borzi?

Samo ena možnost je, da se prepreči delo »črne borze«. To vemo iz zgodovine naših financ. Kadar koli so se razmere normalizirale, je črna borza skopnela sama od sebe. V nestalnih in nenormalnih razmerah pa niso pomagale nobene odredbe. Storititi treba torej vse, kar je mogoče, za normalizacijo razmer na deviznem tržišču, pa bo konec teh borz. Upajmo, da bo devizni odbor Narodne banke že sploščka razumel pravilnost tega stališča in se po tem ravnal.

(Po »Tribuni«.)

Povpraševanja po našem blagu v tujini

305 — Tel Aviv: papir,
306 — Berlin: vrbje za košare,
307 — Kairo: ponuja se zastopnik za tekstilije (tkanine iz umetne svile, tiskane, kratko blago).
Dopisovanje francosko.

308 — Pariz: grafit za penkala svinčnike išče zastopniška tvrdka,
309 — Ruščuk: teležji želodci za siridlo,

310 — Zeneva: gosja jetra in pure,
311 — Zandam: kostni klej in kostna moka,

312 — Pariz: mesni izdelki, posebno salame,

313 — Pariz: soljena, nepreka-jena gnjat in prekajena ter kuhana, suhe klobase, salame, kaškalj,

314 — Amsterdam: ponuja se zastopnik za leseno pohištvo in izdelke, za kratko in tekstilno blago,

315 — Varšava: magnezit, marelčne peške, lupine,

316 — Bruselj: dlaka angora-zajcev,

317 — Curih: ponuja se zastopnik za razne predmete,

318 — Imenstadt v Algau: kratke nogavice,

319 — Praga: sardele, paradiž-nikova mezga, sončnično olje in olivno ter orehovo olje,

320 — Bruselj: zastopn. tvrdka,

ki se seli v Venecuelo, želi zvez z našimi cementarnami, papirnicami, domačimi sladničarji, opekarstvom.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Večja proizvodnja jekla

Angleška produkcija jekla je narasla v letošnjem maju na 1.18 milijona ton, za okrog 50% v primeri z lanskim majem (t. j. 0.78 milijona ton). Za surovo železo znaša dvig okrog 33%. Razvoj železne in jeklene produkcije kaže naslednja tabela:

	sur. jeklo	sur. železo
1. polletje	v tonah	
1937	6,338.400	4,011.000
1938	5,926.500	4,005.400
1939	6,405.500	3,637.100

Verjetno je, da bo jeklena produkcija leta 1939. še preseгла rekordno produkcijo iz leta 1937. Britsko kapaciteto za jeklo lahko cenimo sedaj na ca. 14.7 milijona ton. Sedanja produkcija odgovarja pridobitvi 13.5 milijona ton, ostane torej še rezerva več kakor 1 milijona ton. Zelo močno uvažanje polusurovin kaže na to, da želijo zaenkrat pustiti to rezervo neizrabljeno.

Glede železa je pričakovati še nadaljnji dvig proizvodnje. Posebno zadovoljiva so letošnja poročila iz škotske težke industrije, kjer v mirnem času zaposlenost še nikoli ni bila tako visoka. Vsekakor mi pričakovati padca produkcije v prihodnjih mesecih.

Pridobivanje surovega jekla v USA je bilo v prvi polovici letošnjega leta za 10% večje kakor v drugi polovici lanskega leta in za 72% večje kakor v prvem polletju lanskega leta.

Proizvod.	sur. jekla	Izraba	Zaposlen.
1. poll.	v 1000 t	kapacitete	delavcev
1937	28.770	85%	570.000
1938	10.790	31%	449.000
1939	18.630	53%	452.000

Za drugo polletje 1939 računajo z izkoriščanjem 55% kapacitete.

Belgijska železna industrija ima izredno veliko naročil. Tudi v Franciji računajo z nadaljnjim napredkom jeklene in železne industrije. Sploh zaznamujejo letos vse evropske države močan razmah železne industrije, in sredi oboroževanja tudi ni pričakovati sprememb.

Zunanja trgovina

Angleško-švedski industrijski stiki

Pod avspicijami Švedske industrijske federacije in Švedske splošne izvozne družbe je prišla v Anglijo močna švedska delegacija 50 članov, zastopnikov 40 raznih industrijskih skupin, in stopila v stik s člani Federacije britskih industrij. Prvi uspeh je bila ustanovitev majhnega mešanega odbora, ki naj pripravi pot stalni organizaciji, ki bo skrbela za tesnejše trgovske stike med obema deželama.

Do petka je Prizad kupil 1364 in pol vagona pšenice od trgovcev, 447 vagonov od zadrug in 86 vagonov od kmetov, večinoma vlačilsko blago.

Zetev v Stari Srbiji bo dala letos dva do dva in polkrat več ko lanska, pravijo poročila »Trgovalskih novic«. Za Banat, Bačko, Srem, Baranjo in Slavonijo pa poročajo o slabši letini, nekako za 10—15%. Povprečni pridelek se v Stari Srbiji ceni 20 do 30 q na ha (lani 10).

Stokiranje nove pšenice morajo resno upoštevati na Madžarskem zaradi zelo obilne žetve. Ne vedo pa kam s starimi zalogami, ker jih mlini ne želijo prevzeti.

Komisija za tipizacijo pšenice bo v kratkem imenovana po uredbi o silosih. V njej bodo zastopani ministri za kmetijstvo in za trgovino, kmetijska fakulteta, zveza kmetijskih zadrug in produktne borze, za predsednika bo predsednik družbe »Silos« d. d. Tipizacija se bo izvedla po kanadskem in ameriškem načinu.

Zitne cene v Liverpoolu so dosegle najnižjo stopnjo, t. j. iz leta 1892. znano ceno pšenice pod 3 šil. 8 pensov. To je vpliv velikih argentinskih zalog in obilne žetve v USA.

Ceno koruze je določila italijanska vlada na 98 lir za q z veljavnostjo do oktobra 1940., kar je pa gotovo predolgo prijetno.

Italija je kupila od Rusije v prvem polletju 12.100.000 sodčkov nafte proti 6.000.000 v lanskem polletju. To je večina uvožene nafte.

Naša trgovinska in plačilna pogajanja s Poljsko se bodo pričela šele jeseni, ker je zdaj naša delegacija nepretrgoma drugod zaposlena. Vsekakor bi to ne smel biti glavni razlog za odlašanje.

Letošnji pridelek pšenice na Bolgarskem se ceni kot zelo dober in presežek na 47.000 ton, tako da bo za izvoz 350.000 ton. Stare zaloge se cenijo še na 200.000 ton, kakor poroča »Jug. Kurir«.

»Times« poroča, da bo Romunija morala odpovedati trgovinsko pogodbo z Nemčijo, ker ima slabo

letino. Namesto 2 milijona ton bo imela za izvoz samo 500.000 ton pšenice.

Sredi moskovskih pogajanj je dospel v Moskvo zastopnik nemške vlade za škodove tvornice orožja, da uredi pogodbo o dobavi starih naročil.

Svobodno pristanišče v Aleksandriji za Iran bo dovolila turška vlada, ker namerava sploh zelo razširiti naprave, da postane kmalu to ena najvažnejših prometnih zvez v Levantu.

Zivila za domačo vojno zalogo so preračunali na Angleskem. Za štiriclanke družine so bili objavljeni tudi natančni podatki. Najbolj se priporočajo konzerve vseh vrst in suho sadje. Važno je vedeti, koliko časa se ohrani posamezno hranivo.

Zakon za materialno oskrbo države daje angleški vladi velike pravice za nadzorovanje vsega gospodarstva.

Angleški izvoz v juniju ne dosega majskega, zvišal pa se je znatno uvoz.

Od 51 milijonov zlotov lanskega izvoza Poljske v Nemčijo je bilo za 24 milijona živl.

V Sovjetsko Rusijo bo Poljska izvozila mnogo električnih kablov, ker se tam zelo naglo izvaja velik elektrifikacijski načrt.

Naša letna poraba bakra je od leta 1934. napredovala od 4000 lani na 6000 ton. V dobi od 1931. do 1936. smo porabili letno samo po 2500 do 3000 ton.

V Kavali v Grčiji je zgorela zaloga 217.500 kg tobaka neke ameriške družbe.

O pomanjkanju drv v Nemčiji je omenil maršal Göring v nekem govoru, da se zdaj krije potreba samo do dveh tretjin in zato naroča gozdarjem največjo pazljivost pri gojitvi drevja.

Za nabavo bencina bodo v Nemčiji uvedli karte, da bi se dosegel večji prihranek v prid vojaškim rezervam bencina.

Kartel živega srebra bo preselil svoj sedež iz Londona v Rim, ker je Italija glavni dobavitelj te kovine in ima 80.000 ton letne proizvodnje. Za španjo sedanja proizvodnja ni znana.

V Nemčiji se je pričelo čutiti pomanjkanje pogonskih sredstev, ker se je poraba bencina izredno povečala. Za dopolnitev s sintetičnim bencinom bi bilo treba porabiti polovico premogovne produkcije.

Beograjska borza

Junij je bil zanimiv zaradi močne spekulacije na borzi. Po mesečnem izkazu je bil promet državnih obveznic dosti slabši ko lani predvsem v vojni škodi ter je znašal skupno 35 milijonov din proti 30² v maju.

Zadnji teden julija so pa tečaji narasli in se še popravili posebno v preteklem tednu, ker je bilo močno povpraševanje posebno za vojno škodo. Značilen je bil tudi dvig gozdnih obveznic, ki so najobčutljivejše. Krepki so dolarski papirji, kar dokazuje sledeča primerjalnica:

	6.VII.	13.VII.	12.VII.
2% na voj. šk.	467 [—]	467 ⁵⁰	467 [—]
terminalska	466 [—]	—	467 [—]
agrarji 1921.	—	62 ⁵⁰	—
agrarji 1934.	—	—	—
begluške	—	—	87 ⁵⁰
7% inv. pos.	100 [—]	—	—
Seligman	—	100 ⁵⁰	—
7% Blair	—	94 ²⁵	—
gozdne	80 ⁵⁰	83 ⁵⁰	82 ⁸⁵

Promet je bil večji in je dosegel pri vojni škodi 2'0 milijona (proti 1'5 v prejšnjem tednu) term. 0'6 (1'1), agrarji 0'2 in novi 0'14, inv. posojilo 0'5 (0'13), begluške 0'7 (0'24), dalmatinci 1'0 (0'7), gozdni 1'4 (0'7), Seligman 0'2 (0'0), v Blairu neznaten; promet delnic Narodne banke znaša 1'1 (0'2), šibkejši pa je promet v PAB-u.

V Njujorku so tečaji naših papirjev nekoliko popustili in beležili dne 10. julija: 7% ni Blair 20'25 do 20'75, 8% ni Blair 21'25—22'25, Seligman 28—30.

Na deviznem trgu je bilo dosti klirinške marke, ki jo nudi Nar. banka, medtem ko je zasebna ponudba neznatna. Dosti prometa je bilo v grških bonih, uvedla se je notica zasebnega kliringa s Sofijo, čekov za Prago pa ni bilo več. Povpraševanje v prostih devizah presega ponudbo.

Funt je bil ves čas 258, Pariz 146, Berlin v kliringu 14'30 in grški boni 81. Klirinški tečaj Milan 228'30, Varšava 830. Ves promet je dosegel 30 milijonov dinarjev,

od tega Berlina 16'1 (12'7 v prejšnjem tednu), Londona 12'6 (12'6) milijona din, grških bonov 1 (0'3).

Na mednarodnem blagovnem tržišču je živahno zaradi žetve pšenice v USA, ki bo dala skupno 1.960.000 vagonov. Ker znašajo zaloge še 750.000 vagonov, je presežka skoraj 2'7 mil. vagonov (lani 2'9). V Kanadi bo nove pšenice 1 milijon vagonov (0'88), vendar je cena določena na 80 centov za bušel.

Pri nas se je zaradi Prizadove odločitve, da bo kupoval samo

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter je obiskal v četrti Kotor in obiskal z motornim čolnom še druge kraje. Povsod je bil navdušeno pozdravljen. V Kotoru je sprejel raport in med spajirjem korakal po ulicah, da si ogleda mesto.

Ministrski predsednik Dragiša Cvetković je v spremstvu svojega kab. šefa Anastasijevega odpotoval z Bleda v Beograd in nadaljeval pot z letalom domov v Niš.

60letnico predsednika dr. Vladka Mačka, vodje hrvatskega naroda je praznovala vsa država. Višek proslave so bile zagrebske prireditve, na katere so dospele neštete delegacije. Vsi listi objavljajo o njem dolge članke. Dr. Maček je bil rojen 20. julija 1879. v Jastrebarskem kot sin inženirja in je kot dijak pokazal znaten literarni talent.

Kot odvetnik je deloval zvesto za Radićevo politiko in po smrti velikega voditelja Hrvatov je bil izvoljen za predsednika stranke HSS ter s tem za vodjo koalicije SDK. Kljub razočaranjem z Beogradom, kljub procesu 1. 1929./30. in še bolj po treh letih ječe v S. Mitrovići je stranko uspešno reorganiziral ter uveljavil hrvatsko vprašanje do letošnjih pričetih pogajanj za sporazum. L. 1935. in 1938. je kot vodja opozicije dosegel v hrvatskih pokrajinah popolno zmago. Njegov namen je ustanoviti kmečko državo na podstavi Tolstojevih idej. Njegov ugled kot Hrvata in Slovana je narasel tudi pri nasprotnikih, tako da je proslavitev njegove šestdesetletnice pomemben dogodek na poti do splošno zaželenega sporazuma »v službi vseh treh južnoslovanskih narodov«.

Predsedniku dr. Mačku ob 60letnici tudi naše iskrene čestitke!

Hrvatska Gospodarska sloga ima 185.000 članov. Na četrtm običnem zboru, v nedeljo, je bil izvoljen za predsednika Mate Domović, za 1. podpredsednika inž. Avg. Košutić. Dolenjski tabor katoliške mladine v Novem mestu je bil dobro obiskan. Spreveda se je udeležilo nad 3000 ljudi, tekme pa je gledala še večja množica.

V Laškem je bila gasilska slavnost, na kateri je govoril minister Snoj.

Namestnik prometnega ministra dr. Kulenović je po obisku pri dr. Korošcu v Begunjah odšel konec tedna v Beograd.

V francoskem poslanstvu v Beogradu so se zbrali za proslavitev francoskega narodnega praznika člani kolonije in društva ter mnogi naši in tuji predstavniki. Podobna proslava je bila v konzulatih v Zagrebu in Ljubljani.

Urednik »Ameriške domovine« v Chicagu L. J. Pirc je umrl, zadela ga je možganska kap.

V Zagrebu se je ustanovilo trgovinsko sodišče za trgovinske, menične in stečajne zadeve, ki začne poslovati 16. avgusta.

Naša šolska ladja »Jadrana« je dospel v Gdynjo in odposlala posebno delegacijo v Varšavo. Sprejeti so bili povsod pristrčno in navdušeno.

Na festivalu nemške umetnosti v Monakovem je Hitler pozival duhovne delavce k modernizaciji njihovega poklica in k delu v prid totalitarnim državam.

Mesto Luzern v Švici prevzame namesto Salzburga že letos tradicionalni mednarodni glasbeni festival.

Podmornica Squalus se je po deloma posrečenem dvigu spet potopila v morje, ker so popokale vrvi. Pristanišče Česma pri Smirni bo preurejeno v vojaško oporišče angleškega brodogradit in letalstva.

Letalec in raziskovalec Bird je pripravil novo, vojaško opremljeno ekspedicijo na južni tečaj.

Navadnih protiplinskih mask je bilo razdeljenih doslej v Angliji 52 milijonov, specialnih pa nad dva milijona.

O tajnih angleških pismih v Nemčijo so poročali z ogorčenjem vsi nemški listi in trdili, da pošilja taka pisma londonsko zuna-

novo pšenico, izoblikovalo dvoje cen. Mlini dajo za staro pšenico 145—155 din, po dovoznih razlikih. Nova pšenica še ni na trgu in se ponuja vsa po posredovalcih Prizadu, ki je do 12. julija odkupil 1897 vagonov. Izvozna pariteta proti terminkemu Liverpoolu 60, Rotterdamu 51, za blago 60 din.

Za koruzo ni povpraševanja, ker so cene še previsoke. Cene so na koncu že popustile: vlačilec Dona-va 115, pariteta vagon Indija 117 do 118. Izvozna pariteta za Rotterdam 79, blago 87.

nje ministrstvo. Angleški zunanji urad se zahvaljuje za pozornost, a mora žal povedati, da se s takimi posli ne ukvarja.

Afera angleških pisem Nemcem se je zaokrenila v zabavno zadevo. Iz Londona poročajo, da o takih pismih vlada nima evidence. Neki Steven King-Hall pa je poslal že drugo pismo, v katerem trdi, da ministri ne obveščajo Hitlerja zadostno o judovskem in tirolskem vprašanju.

Protaktor baron Neurath je s posebno naredbo določil dni za končno likvidacijo zadnjih oddelkov bivše češke vojske.

Virginio Gayda je razložil, da se bo preselitev Tirolcev izvršila s podporo obeh vlad in da pomeni utrditev prijateljstva med nemškim in italijanskim narodom.

S Tirolskega poročajo, da se Nemci nočejo preseliti in se poskušajo upreti izvedbi pogodbe.

Dela za izsušitev Skadarske jezera bodo veljala na naši strani 200 milijonov dinarjev.

Večja skupina japonskih častnikov dospe na obisk v Italijo, kamor odpotujejo 26. julija in bo potovanje trajalo en mesec.

Komični gledališki nastopi bodo posebna atrakcija letošnjega VIII. mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta. Prirejala jih bo posebna skupina na veselilnem prostoru. Obenem bo tam tudi velika razstava originalnih karikatur.

V Španiji se opaža znova znatno prevažanje maroških čet v Andaluzijo.

V Cingtau je dospel za ojačenje angleškemu rušilcu »Rex Diamant« križarka »Cornwall« in izkrcala oddelek strelcev.

V Jokohamu je dospel novi poveljnik ameriškega azijskega brodogradnja admirala Thomas Hearsh.

Hud požar je bil na angleškem parniku »Narakunda« pri otoku Ceylonu. Trije mornarji so umrli, 20 je ranjenih.

Odredbe za izboljšanje nemške prašičere je izdal nemški prehranjevalni minister. Po tej naredbi se ne sme izdati dovoljenje za javno pripuščanje merjascev, skotenih po 1. avgustu t. l., ako njihove matere niso pokazale vsaj določenih minimalnih zmogljivosti. Ta predpis velja za živali nemške bele žlahtne, za živali nemške pošlahtnjene in švabsko-halske pasme. V kratkem bo naredba raztegnjena tudi na druge pasme.

Konec julija se planet Mars približa Zemlji na najmanjšo razdaljo, t. j. 59 milijonov kilometrov (proti povprečju 79 mil. km). V mnogih državah se spet prireja debata o »poti na Mars«.

Mlečna industrija Anglije

Anglija ni kmetijska dežela, vendar je mlekarstvo dokaj razvito. 150.000 kmetov se bavi z njim in vrednost mleka in mlečnih izdelkov znaša okrog 60 milijonov funtov letno — nekako eno četrtino vse kmetijske proizvodnje. Angleži se zelo trudijo, razviti in podpreti to industrijo, nekaj iz ozira na kmete, nekaj iz spoznanja, da je mleko važno hranivo, od katerega je znatno odvisno ljudsko zdravje. (Zdravniki priporočajo, naj bi vsak človek na dan izpil pol litra mleka.) V zaščito mlečne industrije je že bil ustanovljen poseben tržni odbor za mleko, ki je med drugim poskrbel

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

za nagrade lastnikom odobrenih krav — s pregledanimi, zdravimi, čredami — nadalje poskrbel revnim šolskim otrokom mleko. Od kar je začel delovati ta odbor, je naraslo število otrok, ki dobivajo mleko v šoli, od 900.000 na več ko 3 milijone! Delijo pa tudi podpore, da izravna škodo, ki jo dela živinoreji inozemska konkurenca, ne toliko za tekoče mleko, kakor za maslo in sir. Prav sedaj je bil v parlamentu sprejet zakonski osnutek, ki daje nadaljnje pravice omenjenemu odboru za mleko. Marsikatera poljedelska država bi se mogla kaj naučiti iz te zavedne skrbi za izboljšanje, zaščito in konsum mleka.

Dvig francoske industrije

»Splošna francoska statistika« ugotavlja vztrajno izboljšanje v industriji, ki si je že opomogla od kriz. V najnovejšem obvestilniku se navaja, da je francoska industrijska proizvodnja dosegla leta 1936. splošni indeks 85 (proti 100 v letu 1928.), nato drugo leto 88, lani pa upadla spet na 83. Že v januarju letos se je indeks spet dvignil na 90 ter v aprilu na 95 in maju 97. Napredek je počasen pa trden. V Nemčiji se je ista tri leta vzdignil indeks od 107 na 130, v USA od 99 padel na 78 ter se popravil na 83, angleški od 121 na 107 in 108 (marec 1939).

Pri analizi po strokah se vidi, da je bil dvig v francoski industriji res splošen in je krize konec, toda ne zaradi večje porabe, temveč zaradi oboroževanja, ki se pospešuje iz davkov.

Njujorska oblačilna industrija

Oblačilna industrija je najvažnejša industrija New Yorka. V mestu je 7000 tovarn raznih oblačilnih strok z 200.000 delavci. Od celotnega prometa v tej industriji v USA, ki znaša nekako 3 milijarde na leto, odpade na New York 1'2 milijarde. Zanimiv je hitri porast oblačilne industrije po iznajdbi šivalnega stroja sredi prejšnjega stoletja. Medtem ko je znašala vrednost oblačilne stroke 1860. l. samo 7 milijonov dol., je narasla že 1880 na 30 mil., 1890 okoli 70 milijonov in 1900 že na 160 milijonov dolarjev.

Zelo mnogo delavcev v tej stroki je slovanskih vselencev. Obratni so po večini majhni, specializirani. Njujorska industrija porabi za 133 mil. vrednosti kožuhovine (85% vse USA), za 9 mil. umetnih cvetlic in za 2 mil. perja. Po strokah odpade na delovne in športne obleke 6.000.000 dol., na otroške obleke 48 mil., na moške in deške obleke 208 mil., na pletenine 33 mil., na damske klobuke in modne predmete 49 milijonov, na ženske kostume 243 milijonov, domače obleke, predpasnike in uniforme 17 milijonov, daleko največ pa odpade na ženske obleke — do 332 mil. od 462 mil. za vso USA. Vendar se oblačilna industrija izseljuje iz New Yorka. Medtem ko je padla vrednost oblačilne industrije v vsej USA za 18%, je padla v New Yorku samem za 36%.

Turška trgovina suhega sadja

Iz Turčije poročajo, da je stanje sadja doslej dobro in da računajo z dobro letino. To velja posebno za izmirsko grozdje — sultana, za katero se ceni pridelek na 75 do 80 tisoč ton proti lanskemu pridelku 74.315 ton. Lani je šlo največ (nad 62 t. t) tega blaga v Evropo, in sicer predvsem v Nemčijo. V Anglijo je šlo samo 1744 ton, za kar pa ne pada krivda na angleške trgovce, temveč je to posledica nemškega načina združevanja oz. nemškega načrta, da se zagotovi trg za industrijske izdelke s plačevanjem

višjih kompenzacijskih cen za izvozno blago prizadetih držav. Zna- no je, da normalna trgovina tem načinom ne more konkurirati. Verjetno pa je, da bo sedanji politični razvoj vplival na promet sadja v tem smislu, da bo tudi Anglija povečala uvoz sadja iz jugovzhodnih dežel.

Konkurzi in prisilne poravnave

Odpravljen je konkurz gostilničarja in neprot. trgovca Ivana Remžgarja v Zerovnici, ker je bila razdeljena vsa masa.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju trgovca Štefana Osterca v Mirni peči. Poravnalni sodnik Černoš, poravnalni upravitelj odvetnik dr. Ivanetič. Narok za sklepanje poravnave 26. julija ob 8., oglasitveni rok do 15. julija. Dolžnik ponuja 40odstotno kvoto.

Dobave - licitacije

Komanda pomorskega arzenala v Tivatu sprejema do 25. julija ponudbe za dobavo platna Damast in Amerikan, transmisijskih jermen, vrvi (jeklene), igel, pil, čevljarkega orožja, zunanji gum za avtomobile in toplinskih koksa.

Artillerijski tehnični zavod Lepetane sprejema do 25. julija ponudbe za dobavo borovih gred in jesenovih gredic.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 26. julija ponudbe za dobavo rezervnih delov za akumulatorske svetilke, ognjegasnega pribora, fosforne bronce (v šipkah), okroglega jekla, dvožilne vrvice, trožilne in enožilne vrvice, bakrene vlečne žice itd.

Pri upravi zavoda »Obilicevo«, Kruševac-Obilicevo bodo te licitacije: dne 18. julija za dobavo ponikljanih pincet, steklenih cevi, bromove kisline, klorbencola, amoniaka itd.; dne 19. julija za dobavo »rotameserjev«, jeklenih lopat, razne elektrotehne. orožja; dne 22. julija za dobavo parnih turbin; dne 26. julija za dobavo laboratorijskega materiala, instalacije in zgradbe tovarne za izdelavo nitroglicerina in nitroglicerinskih razstreliv.

Pri upravi zavoda »Čačak« v Čačku bo dne 20. julija ofertna licitacija za dobavo stroja za ostrenje orodja, stroja za glajenje itd.

Dne 24. julija bo pri upravi smodnišnice v Kamniku ofertna licitacija za dobavo kompletne kombinirane mašine-rendisaljke za les.

Pri strojnem oddelku direkcije drž. žel. v Ljubljani bodo naslednje licitacije: dne 25. julija za montiranje električne instalacije jakega toka v novem poslopiju žel. postaje Skoplje; dne 27. julija za dobavo profilnega železa; dne 28. julija za dobavo železa; 29. julija za dobavo delov za lokomotivske kotle iz železne pločevine; dne 3. avgusta pa za dobavo materiala za zračne zavore na tovarnih vagonih.

Pri štabu za utrjevanje v Ljubljani bo dne 26. julija ofertna licitacija za dobavo ognjegasnega materiala.

Radio Ljubljana

12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Salonski kvartet — 14.00: Napovedi — 18.30: Mladinska ura: Vremenska hišica (Miroslav Zor) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Lepi spomini iz težkih dni — 20.00: Plošče — 20.10: Freske v blejski župni cerkvi (g. Franc Žen) — 20.30: Pevski zbor Prosvetnega društva Kranj: Marolt, Adamič, Dolinar, Volarič, Vilhar, Gašparič — 21.15: Tamburaški orkester (A. Karmelj) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plesne plošče.

Cetrtak 20. julija. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 14.00: Napovedi — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Deset minut zabave — 19.40: Naši pragozdovi in redke vrste dreves v njih (inž. Slihi Omanović) — 20.00: Plošče — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 20.30: Fantje na vasi — 21.15: Reproduk. koncert simfonične glasbe (ork. češke filharmonije) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Delajte za napredek trgovskih organizacij!